

Gemensam granskning 2020 – otillåten påverkan

Enligt beslut i kommunstyrelsen 2019-09-11 (STK-2019-1094) ska en granskning kopplad till risk för bristande beredskap och förmåga att hantera försök till otillåten påverkan genomföras under 2020.

Ur ärendet:

Otillåten påverkan avser försök att påverka tjänstepersoner i myndighetsutövning och beslutsfattande genom trakasserier, hot, våld, skadegörelse eller korruption. En händelse betecknas som otillåten påverkan om den drabbade uppfattar att syftet var att påverka tjänsteutövningen.

Ur förordet till BRÅ:s handbok *Att förebygga och hantera påverkansförsök*:

Otillåten påverkan är ytterst en demokratifråga. Om medborgarna får bilden av att tjänstepersoner kan köpas eller påverkas av hot, riskerar viktiga samhällsfunktioner att undergrävas. Myndigheternas arbetsmiljö- och säkerhetsarbete syftar därför ytterst till att slå vakt om demokratin och bidra till att lagstiftningen och dess tillämpning upprätthålls.

Stadskontoret har på uppdrag av kommunstyrelsen (STK 2017–890) tagit fram ett förslag på hur arbetet med ekonomisk brottslighet mot välfärdssystemet ska konkretiseras för att i slutet av 2019 presenteras i handlingsplaner. Uppdraget bestod initialt i att ta fram *en* handlingsplan men eftersom området kring brott mot välfärden är komplext och kräver många olika kompetenser föreslår stadskontoret att olika delar samordnas av olika förvaltningar. Handlingsplanen rörande otillåten påverkan och interna oegentligheter föreslås i ärendet samordnas av stadskontoret och kopplas till intern kontroll. Den föreslagna granskningen ger ett bra underlag för det fortsatta arbetet.

Risk

Det finns en risk för bristande beredskap och förmåga att hantera försök till otillåten påverkan på grund av omedvetenhet och okunskap. Detta kan leda till felaktiga beslut och icke rättssäker handläggning, vilket i sin tur kan medföra exempelvis ekonomisk skada för såväl kommunen som individer och organisationer, negativ påverkan på arbetsmiljön och förtroendeskada.

Syfte med granskningen

Syftet med granskningen är att ta reda på om det finns medvetenhet om förekomst och beredskap att hantera fall av försök till otillåten påverkan i nämnder och bolag.

Omfattning, metod och frekvens

Granskningen omfattar nämnder och helägda bolag. Granskningen kommer att bestå av två delar:

- En självskattning där respektive nämnd och styrelse får bedöma och motivera den egna utvecklingsnivån i arbetet med att hantera fall av försök till otillåten påverkan. Ett antal påståenden ska bedömas utifrån en tregradig skala.

- En beskrivning av hur nämnden/styrelsen ser på risker för otillåten påverkan, om det finns verksamheter som är särskilt exponerade för risk, om det finns risk att organisationen går miste om lärande när incidenter förekommit, lärande som kan vara till nytta i det förebyggande arbetet etc. Anvisningar med mer specifika frågeställningar kommer att tas fram av stadskontoret.

Notera att otillåten påverkan är ett paraplybegrepp som omfattar:

- Trakasserier
- Hot
- Våld
- Skadegörelse
- Korruption

I första stycket i ärendet (ovan) står det ”Otillåten påverkan avser försök att påverka tjänstepersoner i myndighetsutövning och beslutsfattande”. Detta ska tolkas i vid mening. Det behöver inte handla om att påverka beslutet i viss riktning. Det kan också handla om att *inte* fatta beslut eller att prioritera i vilken ordning beslut fattas. Beslutsfattandet kan röra alla typer av beslut. Huruvida försök till otillåten påverkan har skett utgår från upplevelsen hos beslutsfattaren.

ANVISNING FÖR GRANSKNING

Granskningen består enligt ovan av två delar:

- En självskattningsdel
- En beskrivning av nämndens/styrelsens arbete på området

Självskattning

Självskattningen består av nio påståenden. Nämnder/bolagsstyrelser ska bedöma den egna utvecklingsnivån på en tregradig skala:

Ja, tillfredsställande

Delvis, förbättringsområde

Nej, behöver ses över omgående

Det finns två huvudsakliga syften med självskattningen. Det ena är att ge respektive nämnd/bolagsstyrelse ett underlag för egen reflektion och prioriteringar för fortsatt arbete. Det andra är att få en överblick för att göra bedömning på övergripande nivå kring exempelvis behov av gemensamt metodstöd.

		Ja, tillfredsställande	Delvis, förbättringsområde	Nej, behöver ses över omgående
1	Nämnden/bolaget har god kännedom om vad otillåten påverkan är	x		
2	Nämndens/bolagets kultur stärker önskat förhållningssätt avseende otillåten påverkan	x		
3	Nämnden/bolaget har ett fungerande arbete för att undersöka förekomsten av försök till otillåten påverkan	x		
4	Nämnden/bolaget har ett fungerande arbete för att förebygga fall av otillåten påverkan	x		
5	Nämnden/bolaget har ett fungerande arbete med att hantera fall där försök till otillåten påverkan förekommit	x		
6	Nämnden/bolaget har ett fungerande arbete för att följa upp inträffade incidenter/försök till otillåten påverkan så att de bidrar till lärande	x		
7	Berörda medarbetare får tillräckligt stöd (hot, våld, trakasserier, skadegörelse)	x		
8	Det finns fungerande rutiner för att hantera fall där medarbetare begått (tjänste-)fel	x		
9	Cheferna har kännedom om hur de ska agera i händelse av inträffad incident	x		